

İKTİSADA GİRİŞ

- Fayda sağladığında yok olup, biten mallara dayanıksız mallar denir.
- Bir kararı uygularken vazgeçilen bir başka karara fırsat maliyeti denir.
- $p_0=10$, $p_1=15$, $q_0=1$, $q_1=0.5$ kg ise talebin fiyat esnekliği -1 dir. $(0.5-1)/1$ bölü $(15-10)/10$
- Asgari ücret taban fiyatı uygulamasına bir örnektir. Oligopol piyasasında üretici firmalar arasında karşılıklı bağımlılık gözlenir.
- Ölçülebilen ve günlük yaşamda karşılaşılan faiz oranı nominal faiz oranıdır.
- Dışsallıkların özellikleri: Hem üreticiler hem de tüketiciler tarafından meydana getirilebilmeleri
Pozitif veya negatif olabilmeleri
Kamusal malların dışsallıkların özel bir türü olması
Ekonomik yapı içerisinde dışsallıkların taraflarını belirlemenin mümkün olması
- Makro iktisadın ilgi alanı: İşsizlik oranı, Enflasyon oranı, Üretim artış oranı
- Yatırım harcamaları: Firmaların ve devletin yeni bina yaptırmak için yaptıkları harcamalar
Firmaların ve devletin yeni teçhizat ve tesisat alımı için yaptıkları harcamalar

Bireylerin yeni ev yaptırmak için yaptıkları harcamalar Stoklardaki artışlar

- Bir grup mal ve hizmetin 2000 yılı fiyatları ile ifade edilen değeri 100 YTL, 2004 yılı fiyatları ile ifade edilen değeri 140 YTL ise, bu mal ve hizmet grubunun fiyatları 2000-2004 döneminde yüzde 40 oranında artmıştır.
- Ortalama tüketim eğilimi ile ortalama tasarruf eğiliminin toplamı 1 dir. $Y=C+S$
 $APC+APS=TÜKETİM/GELİR +$
 $TASARRUFLAR/GELİR=C/Y +S/Y =1$
- $C=Tüketim=90$, $Y=Gelir=100$ ise Ortalama tüketim eğilimi= $90/100=0.90$
- Kamu harcamaları çarpanının 3, vergi harcamaları çarpanının -2 olduğu bir ekonomide, kamu harcamalarının 250 bin YTL ve vergilerin 300 bin YTL arttırılması durumunda milli gelirden 600 bin YTL azalır. $-2 \text{ çarpı } 300 = -600$.
- Bir ekonomide $MPC=marjinal \text{ tüketim eğilimi } 0.80$ ve $MPI=marjinal \text{ ithal eğilimi değeri } 0.05$ ise harcama ve vergi çarpanı değerleri harcama çarpanı 4, vergi çarpanı -3 tür. $vergi \text{ çarpanı} = -(0.80-0.05)*4 = -3$, $harcama \text{ çarpanı} = 1/(0.2+0.05) = 4$
- TC Merkez Bankası tarafından yapılan en likit para arzı tanımı $M2=M1+Ticari \text{ bankalardaki vadeli}$

mevduatlar

- Paranın ihtiyat amacıyla talep edilmesinin nedeni beklenmeyen harcamaların karşılanmasıdır.
- Toplam talep eğrisinin sola kaymasının nedeni para arzının azalmasıdır.
- İthal edilen mallara konulan vergiye tarife denir.
- Belirli bir malın üretiminin diğer ülkelere göre daha etkin olarak, yani daha düşük fırsat maliyeti ile gerçekleştirilmesine karşılaştırmalı üstünlük denir.
- İşgücü arzı çalışabilir yaştaki nüfusun büyüklüğüne bağlı olarak belirlenir.
- Hızlı nüfus artışı sonucu işçi başına düşen sermaye miktarının azalması, sermaye sığlaşması olarak adlandırılır.
- İki mal arasındaki çapraz talep esnekliği katsayısı Pozitif bir değerse, bu iki malın birbirine göre durumu ikame mallardır. Negatifse tamamlayıcı mallardır.
- Tekel piyasasında yapılan tek satıcı olması varsayımı tek elci firmanın endüstri konumuna gelmesi sonucunu doğurur.
- $Q_0=1$ kg, $Q_1=0.5$ kg, $P_0=10$, $P_1=15$ ise talebin fiyat esneklik katsayısı -1 dir. Formül: $\left[\frac{(Q_1-Q_0)/Q_0}{(P_1-P_0)/P_0} \right]$

- Portakal (kg/hafta): 3,6,10 Toplam fayda: 100,160,200 ise bir haftada tüketilen portakal miktarı 3 kg den 6 kg'a çıktığında marjinal fayda 20 birimdir. Formül: $(160-100)/(6-3)$
- Bir dilim pasta 10 YTL ve bir fincan kahve 2 YTL ise bir dilim pastanın fırsat maliyeti 5 kahvedir. Formül: $10/2=5$
- Tam rekabet piyasasının varsayımları: Piyasada çok sayıda alıcı ve satıcı vardır. Her firma homojen bir ürün üretir ve satar. Firmalar kolaylıkla piyasaya girip çıkarlar. Alıcı ve satıcılar tam bilgiye sahiptirler.
- Dışsallıkların özellikleri: Pozitif veya negatif olabilmeleri. Hem üreticiler hem de tüketiciler tarafından meydana getirilebilmeleri. Kamusal malların, dışsallıkların özel bir türü olması. Ekonomik yapı içerisinde dışsallıkların taraflarını belirlemenin mümkün olması.
- Ölçülebilen ve günlük yaşamda karşılaşılan faiz oranı Nominal faiz oranıdır.
- Bir malın satılmak istenen miktarı ile fiyatı arasında doğru yönlü ilişkiye arz kanunu denir.
- Bir firmanın ürünlerinin satışından elde ettiği gelire toplam gelir denir.
- Ek faktör birimlerinin kullanılması sonucu, firmanın toplam gelirinde ortaya çıkan artışa marjinal ürün

geliri denir.

- Ödünç verilebilir fonlar: Tüketici kredileri, ticari krediler, yatırım kredileri, devletin borçlanma talebi
- İlgili malın fiyatı 100 TL'den 130 TL'ye çıktığında arz edilen miktarı 50 birimden 70 birime çıkmaktadır. İlgili malın arz esneklik değeri 1,33 'tür. arz esneklik= arz miktarındaki % değişme/ malın fiyatındaki % değişme
- Tüketicilerin reel gelirleri arttıkça daha az miktarda tüketmek isteyecekleri mallara Düşük mal denir.
- Ortalama ürün eğrisinin en yüksek değerde olduğu noktada marjinal ürün ortalama ürüne eşittir.
- Oligopolde, "Ürün fiyatını yükseltirsem rakip firmalar fiyat yükseltmezler. Ürün fiyatını düşürürsem rakip firmalar da hemen fiyat düşürür." bekleyişi Dirsekli talep modeli teorisi ile açıklanmaktadır.
- Marjinal hasılat verimi faktör fiyatından küçük olduğu sürece firma Faktör miktarını azaltır.
- Bir bireyin yaptığı bir faaliyetten, yapılan işle hiç ilgisi olmayan başka bireylerin olumlu veya olumsuz etkilenmelerine Dışsallık denir.
- Devletin toplam talebi arttırmak yerine, üretimi arttırmaya dönük politikası Arz yönlü politikadır.
- Toplam harcamalar içerisinde değişkenliği en fazla

olan harcama türü Yatırım harcamalarıdır.

- Ekonominin tam istihdam GSMH düzeyinin altında bir noktada ulaştığı denge noktasına Noksan istihdam dengesidir.
- Devletin bütçesinde kamu harcamalarının kamu gelirinden fazla olması durumuna Bütçe açığı denir.
- Paranın temel fonksiyonları: Hesap birimi olma, Değişim aracı olma, Değer muhafaza aracı olma.
- Talep edilecek para miktarını belirleyen faktörler, Nominal Gelir-Faiz Oranıdır.
- Fiyatlar artarken üretimin azaldığı duruma Stagflasyon denir.
- Dış ticarete getirilen kısıtlamalar: Tarifeler, Kota, Tarife dışı engeller, İhracat ambargosu
- Mevcut kaynakların, yurtdışında tüketilecek tarımsal ürünler üretiminde kullanılması yerine, ihraç edilebilecek ürünlerin imalatında kullanılması durumuna İhraç ikamesi denir.
- İKTİSAT, bireyler ve toplumların sınırlı kaynaklarını sınırsız ihtiyaçlarını karşılamak için nasıl dağıttıklarının incelenmesidir.
- Ülkeler arasındaki farklı ekonomik yapı ve kurumların organizasyonu ile çeşitli çıkar grupları arasındaki

ilişkileri inceleyen iktisat bölümüne İKTİSADİ SİSTEMLER adı verilir.

- İktisatçının belli bir ekonomik sorunla ilgili bütün gerçekleri araştırıp toplama işlemine BETİMLEYİCİ İKTİSAT denir.
- İktisadın temel özellikleri: Malların üretimi, tüketimi ve dağıtımıyla ilgili olması. Sosyal bir bilim olması. Analitik olması. İnsan davranışlarının sadece iktisadi yönünü seçip incelemesi
- Arz yasası, malın fiyatı ile arz edilen miktar değişkenleri arasındaki ilişkiyi gösterir.
- Tüketicinin geliri arttığında talebi artan mallara NORMAL MAL denir.
- Gelir arttıkça talebi düşen, gelir azaldıkça talebi artan mala DÜŞÜK MAL denir.
- Tüketim mallarının üretiminde kullanılan mallara sermaye malları (yarı mamül mallar, hammaddeler, üretici malları) denir.
- Fiyat değişiminin yarattığı gelir ve ikame etkileri "talep eğrisinin neden negatif eğime sahip olduğunu " açıklamak için birlikte kullanılır.
- Genelden özele doğru yapılan bir araştırmada izlenen yaklaşıma TÜMDENGELİM adı verilir.

- Ceteris Paribus varsayımı "diğer koşulların sabit olduğu" nu ifade eder.
- Normal malın talebinin GELİR esnekliği POZİTİF tir. Düşük malın talebinin GELİR esnekliği NEGATİF tir. Birbiriyle ilişkisiz mallar arasında ÇAPRAZ talep esnekliği sıfırdır. İkame mallar arasındaki çapraz talep esnekliği pozitiftir. Tamamlayıcı mallar arasındaki çapraz talep esnekliği negatiftir.
- Esnekliği sonsuz olan talep eğrisi, y eksenine paralel olan bir doğrudur.
- Piyasa döneminde (çok kısa dönem) üretim miktarı sabittir.
- Uzun dönemde tüm girdilerin miktarı ve üretim kapasitesi değiştirilebilir.
- Toplam sabit maliyetin üretim miktarına oranına ortalama sabit maliyet denir. $AFC=TFC/q$
- Tam rekabet piyasasındaki bir firmanın ortalama geliri sabittir ve fiyata eşittir. $AR=P$
- Tekel piyasasındaki bir firmanın marjinal geliri sıfır olduğunda, tekelinin sahip olduğu talep eğrisinin esnekliği 1'e eşittir.
- Talebi esnek olan bir maldan elde edilen toplam gelirin arttırabilmesi için malın fiyatının düşürülmesi gerekir.

- İmalat faaliyeti sonucunda yaratılan faydaya Şekil faydası denir.
- Üretimde kullanılan, ancak bu kullanım karşılığı hiçbir parasal ödeme yapılmayan kaynakların değerine ÖRTÜK MALİYET denir.
- Bir malın üretilen her birimi için sabit bir vergi alınması firmanın sabit maliyetlerini etkilemez.
- Tekelci, marjinal maliyetin marjinal gelire eşit olduğu çıktı düzeyinde karını maksimize eder. $MC=MR$
- Oligopolcü firmaların karlarını bir grup halinde maksimize etmeleri durumunda ortaya çıkan oligopol türüne TAM OLİGOPOL denir.
- İşgücünün marjinal ürün geliri= Marjinal gelir x Marjinal fizik ürün. $MRP=MPP \times MR$
- Bir bankaya yatırılan mevduat miktarı 8 milyar TL ve karşılık oranı 0,25 ise yaratılan kaydi para miktarı $8 \times 1/0,25=32$ milyardır.
- Çok sayıda üreticinin farklılaştırılmış ürün ürettiği piyasaya FARKLILAŞTIRILMIŞ OLİGOPOL adı verilir.
- Bir ekonomide GSMH 1000 TL, para arzı 500 TL ise gelir devir hızı 2 dir. $V=Y/M=1000/500=2$
- Paralel para sisteminde altın ve gümüş para olarak

kullanılmıştır.

- Spekülatif para talebi faiz oranına bağılı olarak değişir.
- John Maynard Keynes'e göre artan para talebinin fiyatları yükseltmesi için paranın harcanması gerekir.
- Merkez bankasının görevleri: Banknot ihraç etmek. Reeskont işlemleri yapmak. Devletin hazinedarlığını yapmak. Bankalar arası işlemler yapmak. Ticaret bankalarının para ihtiyatlarını muhafaza etmek. Mali-ekonomik konularda devlete danışmanlık yapmak.
- Merkez bankaları; altın külçe miktarı, ülkedeki döviz miktarı, devlet hazinesine verilen kısa vadeli avanslar karşılığında banknot emisyonunu değiştirmez.
- Kaydi parayı TİCARİ BANKACILIK SİSTEMİ yaratır.
- İhtiyat amacıyla elde tutulmak istenen paranın miktarı gelir düzeyine bağılıdır.
- Wicksell ve Aftalion, miktar teorisini gelir ve bu gelirin harcanması açısından açıklayan iktisatçılardır.
- Çeşitli ülkelerin milli gelirleri karşılaştırılırken dikkate alınanlar: Nüfus farkları. Fiyat düzeyleri farkı. Üretim maliyetlerindeki farklar. Üretilen mal ve hizmet farklılıkları. Tabiat şartlarının farklılığı. Piyasaya giren üretici miktarındaki farklar.

- Ekonominin genişlemesi, yatırımların tasarruftan fazla olmasının bir sonucudur. Yatırım > tasarruf
- Topraklar arasındaki nitelik farklarından ya da pazara uzaklık farkından doğan ranta fark bedeli veya DİFERANSİYEL FARK denir.
- Paranın değerinin düşmesi: istihdamın artmasına, borç verenlerin zarara uğramasına, sabit gelirlilerin satın alma gücünün düşmesine, üreticilerin aşırı kar elde etmelerine neden olur. Üretimin azalmasına neden olmaz.
- Çeşitli ülkelerin milli gelirleri karşılaştırılırken dikkate alınanlar: Nüfus farklılıkları, Fiyat düzeyleri farkı, Üretim maliyetlerindeki farklar, Üretilen mal ve hizmet farklılıkları
- Bir ekonomide talebin azalıp, yatırımların durması sonucu ortaya çıkan işsizlik türüne konjonktürel işsizlik denir.
- Sermaye stokuna yapılan net ilavelere NET YATIRIM denir.
- Milli gelirin üretim faktörleri sahiplerinin üretimden aldıkları paylara göre dağılımına FONKSİYONEL DAĞILIM denir.
- Gelir dağılımında eşitsizliğin nedenleri: Yetenek farklılıkları, Eğitim ve öğrenim farklılıkları, Mülkiyet ve miras hakkı, Çalışkanlıkta farklılık, Telafi edici

ücret farklılıkları, Risk üstlenme, Piyasa üzerinde güç sahibi olma.

- Cari ücret düzeyinde çalışmak istemeyenlerin oluşturduğu işsizlik türü GÖNÜLLÜ işsizliktir.
- Tüketim harcamalarını belirleyen en önemli unsur gelir düzeyidir.
- Ekonomik büyümede rol oynayan arz etmenleri: İşgücünün kalitesi ve miktarı, Teknolojik gelişme, Sermaye stoku, Doğal kaynaklar
- Yatırımın marjinal etkenliği eğrisi, faiz oranı ile yatırım miktarı arasındaki ilişkiyi gösterir.
- Marjinal tasarruf eğilimi=1-marjinal tüketim eğilimi.
 $MPS=1-MPC$
- Marjinal tüketim eğilimi 0,8 olan bir ekonomide vergi çarpanı -4 tür. $-(k-1)=-\frac{1}{(1-0,8)}-1=-\frac{1}{0,2}-1=-4$
- Bir ekonomide marjinal tüketim eğilimi 0,7 ise çarpan katsayısı 3,3'tür. $\text{Çarpan} = \frac{1}{(1-MPC)}=\frac{1}{(1-0,7)}=3,3$
- Devletin ekonomik hayata müdahale etmediği bir ekonomi modelinde, genel denge; toplam arz=toplam talep eşitliğinde kurulur. $SMH=SMG$ veya Bireylerin yatırım talebi= toplam tasarruf. $I=S$
- Talebi esnek olan bir maldan elde edilen toplam gelirin artırılabilmesi için malın fiyatının düşürülmesi gerekir.

- İşlem amaçlı para talebi, gelir düzeyi ile doğru yönlü olarak değişir.

[Pencereyi Kapat \(Close the window\)](#)

<http://pekiyi.150m.com> [Elektronik Posta Gönderebilirsiniz.](#)